NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS (EU) 2021/1781,

annettu 7 päivänä lokakuuta 2021,

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 810/2009 tiettyjen säännösten soveltamisen keskeyttämisestä Gambian osalta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön viisumisäännöstön laatimisesta (viisumisäännöstö) 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 810/2009 ([1]) ja erityisesti sen 25 a artiklan 5 kohdan a alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Gambian viranomaiset päättivät helmikuun 2019 lopussa yksipuolisesti keskeyttää kaikki pakkotoimin tapahtuvat palauttamisoperaatiot, mikä esti tehokkaat palauttamiset lähes koko vuoden 2019 ajan. Sen jälkeen, kun kyseinen keskeytys kumottiin tammikuussa 2020, jäsenvaltiot ovat kohdanneet esteitä, joita Gambia on toistuvasti asettanut palauttamisoperaatioiden järjestämiselle ja täytäntöönpanolle. Gambian tasoltaan vaihteleva yhteistyö on myös haitannut palauttamisprosessin kaikkia vaiheita, myös silloin kun sovelletaan voimassa olevia unionin ja Gambian aiemmin sopimia hyviä käytäntöjä ja muita operatiivisia järjestelyjä. Gambian viranomaiset ilmoittivat 6 päivänä huhtikuuta 2021, että maa ei toistaiseksi kykene vastaanottamaan palautettavia henkilöitä, ja kesäkuussa 2021 mainitut viranomaiset vahvistivat, että ”pakkotoimin tai muutoin tapahtuvia palautuksia koskeva keskeytys on voimassa, kunnes joulukuussa pidettävät vaalit ovat ohi”.

(2) Komissio on vuodesta 2019 alkaen toteuttanut toimia, jotta Gambia parantaisi unionissa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten takaisinottoa koskevaa yhteistyötä. Kyseiset toimet ovat käsittäneet useita sekä teknisen että poliittisen tason kokouksia Gambian viranomaisten kanssa, jotta löydettäisiin molempia osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja ja sovittaisiin muista Gambiaa hyödyttävistä tukihankkeista. Samaan aikaan komissio ja Gambia ovat käyneet korkean tason keskusteluja. Takaisinottoasioita on käsitelty Gambian kanssa myös muissa Euroopan ulkosuhdehallinnon järjestämissä kokouksissa.

(3) Kun otetaan huomioon komission tähän mennessä toteuttamat toimet yhteistyön tason parantamiseksi ja unionin yleiset suhteet Gambiaan, Gambian yhteistyön unionin kanssa takaisinottoasioissa katsotaan olevan riittämätöntä, ja sen vuoksi tarvitaan unionin toimia.

(4) Sen vuoksi asetuksen (EY) N:o 810/2009 tiettyjen säännösten soveltaminen olisi keskeytettävä tilapäisesti sellaisten Gambian kansalaisten osalta, joilta vaaditaan viisumi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1806 ([2]) nojalla. Näin olisi kannustettava Gambian viranomaisia toteuttamaan tarvittavat toimet takaisinottoa koskevan yhteistyön parantamiseksi.

(5) Säännökset, joiden soveltaminen keskeytetään tilapäisesti, ovat viisumisäännöstön 25 a artiklan 5 kohdan a alakohdassa: keskeytetään mahdollisuus luopua vaatimuksista, jotka koskevat 14 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuja viisuminhakijoiden toimittamia selvityksiä, keskeytetään 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yleinen 15 kalenteripäivän käsittelyaika (näin ollen ei myöskään sovelleta säännöstä, joka koskee tämän määräajan pidentämistä yksittäistapauksissa enintään 45 päivään), keskeytetään toistuvaisviisumien myöntäminen 24 artiklan 2 kohdan ja 2 c kohdan mukaisesti ja keskeytetään mahdollisuus viisumimaksujen perimättä jättämiseen 16 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetuilta virka- ja diplomaattipassin haltijoilta.

([1]) EUVL L 243, 15.9.2009, s. 1.

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1806, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske (EUVL L 303, 28.11.2018, s. 39).

(6) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 21 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei perussopimuksissa määrätyistä tai niiden soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu. Kyseiset rajoitukset ja ehdot pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2004/38/EY ([3]). Tämä päätös ei vaikuta kyseisen direktiivin soveltamiseen, koska sen nojalla oikeus vapaaseen liikkuvuuteen koskee myös perheenjäseniä näiden kansalaisuuteen katsomatta, kun he tulevat jäsenvaltioiden alueelle unionin kansalaisen mukana tai seuraavat häntä myöhemmin. Tätä päätöstä ei näin ollen sovelleta direktiivin 2004/38/EY soveltamisalaan kuuluviin unionin kansalaisen perheenjäseniin tai sellaisen kolmannen maan kansalaisen perheenjäseniin, jolla on unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä kolmannen maan välisen sopimuksen nojalla vastaava oikeus vapaaseen liikkuvuuteen kuin unionin kansalaisilla.

(7) Tässä päätöksessä säädetyt toimenpiteet eivät saisi vaikuttaa jäsenvaltioilla oleviin kansainvälisen oikeuden velvoitteisiin kansainvälisten hallitustenvälisten järjestöjen isäntämaina tai jäsenvaltioissa toimivien kansainvälisten hallitustenvälisten järjestöjen koolle kutsumien kansainvälisten konferenssien isäntämaina. Tilapäistä keskeyttämistä ei näin ollen pitäisi soveltaa Gambian kansalaisiin, jotka hakevat viisumia, siltä osin kuin se on tarpeen, jotta jäsenvaltiot voivat täyttää velvoitteensa tällaisten järjestöjen tai konferenssien isäntämaina.

(8) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen, päätös ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan. Koska tällä päätöksellä kehitetään Schengenin säännöstöä, Tanska päättää mainitun pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on hyväksynyt tämän päätöksen, saattaako se päätöksen osaksi kansallista lainsäädäntöään.

(9) Tällä päätöksellä kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu neuvoston päätöksen 2002/192/EY ([4]) mukaisesti; Irlanti ei sen vuoksi osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen, päätös ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin.

(10) Islannin ja Norjan osalta tällä päätöksellä kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisessä sopimuksessa viimeksi mainittujen osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ([5]) ja jotka kuuluvat neuvoston päätöksen 1999/437/EY ([6]) 1 artiklan B kohdassa tarkoitettuun alaan.

(11) Sveitsin osalta tällä päätöksellä kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisessä sopimuksessa Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ([7]) ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan B kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2008/146/EY ([8]) 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta (EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77).

([4]) Neuvoston päätös 2002/192/EY, tehty 28 päivänä helmikuuta 2002, Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin (EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20).

([5]) EUVL L 176, 10.7.1999, s. 36.

([6]) Neuvoston päätös 1999/437/EY, tehty 17 päivänä toukokuuta 1999, tietyistä Euroopan unionin neuvoston, Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyn sopimuksen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä (EYVL L 176, 10.7.1999, s. 31).

([7]) EUVL L 53, 27.2.2008, s. 52.

([8]) Neuvoston päätös 2008/146/EY, tehty 28 päivänä tammikuuta 2008, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen, Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (EUVL L 53, 27.2.2008, s. 1).

(12) Liechtensteinin osalta tällä päätöksellä kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välisessä pöytäkirjassa Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ([9]) ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan B kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2011/350/EU ([10]) 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

(13) Tämä päätös on vuoden 2003 liittymisasiakirjan 3 artiklan 2 kohdassa, vuoden 2005 liittymisasiakirjan 4 artiklan 2 kohdassa ja vuoden 2011 liittymisasiakirjan 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu Schengenin säännöstöön perustuva tai muuten siihen liittyvä säädös.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä päätöstä sovelletaan Gambian kansalaisiin, joilta vaaditaan viisumi asetuksen (EU) 2018/1806 nojalla.

2. Sitä ei sovelleta Gambian kansalaisiin, jotka on vapautettu viisumipakosta asetuksen (EU) 2018/1806 4 tai 6 artiklan nojalla.

3. Tätä päätöstä ei sovelleta viisumia hakeviin Gambian kansalaisiin, jotka ovat direktiivin 2004/38/EY soveltamisalaan kuuluvia unionin kansalaisen perheenjäseniä tai sellaisen kolmannen maan kansalaisen perheenjäseniä, jolla on unionin ja sen jäsenvaltioiden, sekä kolmannen maan välisen sopimuksen nojalla vastaava oikeus vapaaseen liikkuvuuteen kuin unionin kansalaisilla.

4. Tämä päätös ei vaikuta tapauksiin, joissa jäsenvaltiota sitoo kansainvälisen oikeuden velvoite, erityisesti

a) kansainvälisen hallitustenvälisen järjestön isäntämaana;

b) Yhdistyneiden kansakuntien tai muiden jäsenvaltiossa toimivien kansainvälisten hallitustenvälisten järjestöjen koolle kutsuman tai niiden puitteissa järjestettävän kansainvälisen konferenssin isäntämaana;

c) erioikeuksia ja vapauksia myöntävän monenvälisen sopimuksen nojalla; tai

d) Pyhän istuimen (Vatikaanivaltion) ja Italian välillä vuonna 1929 tehdyn sopimuksen (lateraanisopimus), sellaisena kuin sitä on viimeksi muutettu, nojalla.

2 artikla

Asetuksen (EY) No 810/2009 tiettyjen säännösten soveltamisen tilapäinen keskeyttäminen

Keskeytetään tilapäisesti asetuksen (EY) N:o 810/2009 seuraavien säännösten soveltaminen:

a) 14 artiklan 6 kohta

b) 16 artiklan 5 kohdan b alakohta

([9]) EUVL L 160, 18.6.2011, s. 21.

([10]) Neuvoston päätös 2011/350/EU, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2011, Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen, joka koskee Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välillä tehtävän pöytäkirjan tekemisestä Euroopan unionin puolesta, siltä osin kuin kyse on tarkastusten poistamisesta sisärajoilta ja henkilöiden liikkumisesta rajojen yli (EUVL L 160, 18.6.2011, s. 19).

c) 23 artiklan 1 kohta

d) 24 artiklan 2 ja 2 c kohta.

3 artikla

Osoitus

Tämä päätös on osoitettu Belgian kuningaskunnalle, Bulgarian tasavallalle, Tšekin tasavallalle, Saksan liittotasavallalle, Viron tasavallalle, Helleenien tasavallalle, Espanjan kuningaskunnalle, Ranskan tasavallalle, Kroatian tasavallalle, Italian tasavallalle, Kyproksen tasavallalle, Latvian tasavallalle, Liettuan tasavallalle, Luxemburgin suurherttuakunnalle, Unkarille, Maltan tasavallalle, Alankomaiden kuningaskunnalle, Itävallan tasavallalle, Puolan tasavallalle, Portugalin tasavallalle, Romanialle, Slovenian tasavallalle, Slovakian tasavallalle, Suomen tasavallalle sekä Ruotsin kuningaskunnalle.

Tehty Luxemburgissa 7 päivänä lokakuuta 2021.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
M. DIKAUČIČ